

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BACĂU SECȚIA I CIVILA

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 4 mai 2015

Completul compus din:

PREȘEDINTE	-	D.O.P.N.
JUDECĂTOR	-	A.M.B.
GREFIER	-	M.D.

La ordine a venit spre soluționare apelul civil promovat de pârâtul M.J. împotriva sentinței civile nr. 1120/17.09.2014 pronunțată de Tribunalul Bacău în dosarul nr. 4714/110/2014.

La apelul nominal făcut în ședință publică au lipsit părțile.

S-a expus referatul oral al cauzei de către grefierul de ședință care învederează instanței că:

- procedura de citare legal îndeplinită;
- în cauză s-a solicitat judecata în lipsă – fila 4 dosar;
- mandatarul intimaților-reclamanți, B.A.V., a înaintat la dosar concluzii pe chestiunile de drept invocate.

Nefiind alte cereri de formulat și/sau excepții de invocat, Curtea rămâne în pronunțare cu privire la sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, respectiv pe suspendarea soluționării apelului până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la chestiunile de drept invocate din oficiu de instanță.

CURTEA

- *deliberând* -

Asupra sesizării din oficiu a Înaltei Curți de Casație și Justiție (în continuare Î.C.C.J.) pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile constată următoarele :

1. Expunerea succintă a procesului

1.1. Cererea de chemare în judecată și apărările pârâților

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 16.10.2013 pe rolul Tribunalul Bacău sub nr.4714/110/2013, reclamantele E.M., C.N.V., V.C.A., T.E., B.C.L., D.A.I., R.O.A., P.G., T.A.M., F.C.A., C.E., L.E., T.M., Z.M., L.(I)C.A., B.V.A., P.C., A.C., R.A., S.I., M.S., P.L., B(D)C., B.V., S.V., S.M., S.E., O.T., P.V.M., N (T)L., A.(B) A.M., I.E., M.S., G.M., S.L.E., G.N. V.L.R., H.V.A., C.M., A.(T)A au chemat în judecată pe pârâții S.R. prin M.E.F., M.J. București, C.A. Bacău și T. Bacău, solicitând instanței de judecată, ca prin hotărârea ce o va pronunța, să dispună obligarea pârâților la plata dobânzii legale aferente sumelor acordate cu titlu de drepturi salariale restante prin sentințele civile nr. 472/D/ 13.06.2008 și 106/D/18.02.2008 pronunțate de Tribunalul Bacău în dosarul nr. 3909/110/2007, respectiv dosarul nr. 5227/110/2007, calculate în conformitate cu prevederile O.G. 9/2000 respectiv O.G. 013/2011, începând cu ultimii trei ani anterior introducerii acțiunii și în continuare, până la data plății efective a drepturilor salariale restante .

În motivarea acțiunii, reclamânții au arătat că cele două hotărâri judecătorești sunt irevocabile și au fost executate **doar în parte** astfel că raportat la dispozițiile art. 1088 din Codul civil ce a fost în vigoare până la 01.10.2011 și respectiv art. 1053 din Noul cod civil li se cuvine dobânda legală, calculată potrivit O.G. 9/2000 respectiv O.G. 13/2011.

În susținerea posibilității cumulării dobânzii legale cu actualizarea creanței s-a invocat decizia nr.722 din 23.02.2010 a Î.C.C.J. Reclamantele au mai invocat și hotărârea CEDO în cauza Ștefănică ș.a. împotriva României în susținerea principiului securității juridice.

La data de 21.05.2014 reclamantele și-au modificat petitul acțiunii în sensul că au solicitat acordarea dobânzilor legale **de la data la care au fost formulate cererile de chemare în judecată** în dosarele nr. 3909/110/2007 și nr. 5227/110/2007 înregistrate pe rolul Tribunalului Bacău, și anume **de la 05.06.2007**, respectiv de la 19.09.2007, prin care au solicitat plata debitului principal. În drept au fost invocate dispozițiile art. 1522 alin.1 din C.civ.2009 .Reclamantele au arătat totodată că dreptul material la acțiune **nu** este prescris, deoarece a operat **întreruperea** cursului prescripției extinctive, conform art.16 lit.a din Decretul nr.167/1958, ca urmare a plăților parțiale făcute de pârâți în temeiul O.U.G.nr.75/2008 și O.U.G.nr.71/2009.

Pârâtul S.R. a formulat întâmpinare prin care a invocat lipsei calității procesuale pasive a S.R. chemat în judecată prin M.E.F.P. invocând dispozițiile art. 3 alin. (1) pct. 6 din HG nr. 34/2009, privind organizarea și funcționarea M.F.P., Legea 500/2002 și O.G. 22/2002 iar pe fond respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

La data de 12.06.2013 a formulat întâmpinare pârâtul M.J. care a solicitat respingerea acesteia ca **neîntemeiată**, apreciind că în condițiile în care operează actualizarea în funcție de rata inflației **nu** se mai justifică și dobânda legală, căci s-ar ajunge la o dublă reparare a prejudiciului și

la îmbogățire fără just temei. În opinia acestui pârât, creanțele **nu** sunt exigibile, nefiind ajunse la scadență, în condițiile în care prin OUG nr. 71/2009 aprobată prin Legea nr. 230/2011 s-a instituit o procedură specială de executare a titlurilor executorii de tipul celor invocate, eșalonându-se plata sumelor și suspendându-se de drept orice cerere de executare silită.

În subsidiar, acest pârât a invocat **excepția prescripției extinctive a dreptului la acțiune**, sumele fiind prescrise. A susținut că în speță **nu** a avut loc întreruperea prescripției, întrucât recunoașterea de care se prevalează reclamanții trebuie să fie neîndoieșnică, să rezulte din împrejurări neechivoce și să se refere la pretențiile afirmate, în cazul de față, dobânda legală.

La data de 12.06.2013 a formulat întâmpinare C.A. Bacău prin care a invocat autoritatea de lucru judecat întrucât prin cele două sentințe judecătorești a fost respins capătul de cerere accesoriu având ca obiect plata dobânzii legale pentru viitor.

De asemenea a invocat și **excepția prescripției extinctive a dreptului material la acțiune**, susținând că în cazul dobânzii legale care reprezintă daune interese moratorii termenul de prescripție începe să curgă **de la data scadenței dreptului principal**, or, drepturile salariale obținute de reclamanți prin cele 2 titluri executorii erau deja scadente la momentul formulării acțiunilor ce au avut ca obiect plata drepturilor principale. S-a invocat art. 1535 alin. 1 din Noul Cod Civil și art. 12 din Decretul 167/1958.

În opinia pârâtei, **nu** a operat *întreruperea* prescripției dreptului material la acțiune în sens material, așa cum susțin reclamantele deoarece efectuarea plăților parțiale și eșalonate a drepturilor principale în temeiul O.U.G. 71/2009 de către ordonatorii de credite a produs efecte juridice doar în ceea ce privește **prescripția dreptului de acere executarea silită**. Or, prescripția dreptului de acere executarea silită **nu** se confundă cu **prescripția dreptului la acțiune**. Prima este o prescripție de drept procesual civil, iar secunda o prescripție de drept substanțial. Totodată s-a susținut că Decizia 2/2014 pronunțată de Î.C.C.J. nu este aplicabilă în cauză deoarece acesta **nu** înlătură de la aplicare dispozițiile legale care reglementează autoritatea de lucru judecat și/sau prescripția dreptului la acțiune în sens material.

1.2. Hotărârea primei instanțe

Prin sentința civilă nr.1120/17.09.2014 pronunțată de Tribunalul Bacău, Secția I Civilă, în dosarul nr. 4714/110/2013 s-au dispus următoarele :

S-au respins excepția autorității de lucru judecat și excepția prescripției extinctive a dreptului material la acțiune.

S-a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a S.R..

S-a admis **în parte** acțiunea promovată de către reclamante, astfel cum a fost modificată.

Au fost obligați pârâții M.J., C.A. Bacău și T. Bacău la plata dobânzii legale aferente sumelor acordate cu titlul de drepturi salariale prin sentința civilă nr. 106/D/18.02.2008 a Tribunalului Bacău, **calculate de la data de 05.06.2007**, precum și prin sentința civilă nr. 472/D/13.06.2008 a Tribunalului Bacău, **calculate de la data de 19.09.2007**.

S-a respinge capătul de cerere formulat împotriva pârâtului S.R. ca fiind formulat împotriva unei persoane fără calitate procesuală pasivă.

Considerentele instanței au fost, în esență, următoarele:

Este adevărat că dreptul dedus judecății este prescriptibil într-un termen de 3 ani, conform art. 3 raportat la art. 1 alin. 1 din Decretul nr. 167/1958. Totuși, conform art. 16 alin. 1 lit. a din același act normativ, prescripția se întrerupe prin recunoașterea dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de cel în folosul căruia curge prescripția (în cazul de față pârâților).

Se reține că, în virtutea OUG nr. 71/2009, pârâții au efectuat plăți parțiale ale sumelor evidențiate în titlurile executorii enunțate anterior, astfel cum au precizat reclamanții, aspecte necontestate de părțile adverse. Aceste plăți parțiale, echivalând cu o recunoaștere neechivocă a întregii datorii, au întrerupt cursul prescripției și în ceea ce privește dreptul material la acțiune cu privire la dobânda legală, ca accesoriu al debitelor principale. Punctul de vedere al pârâtului, potrivit căruia recunoașterea trebuie să se refere la pretențiile afirmate, în cazul de față – dobânda legală, nu este riguros exact și nu poate fi validat juridic. Instanța amintește faptul că unul din principiile prescripției extinctive rezidă, conform art. 1 alin. 2 din Decretul nr. 167/1958, în regula că odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile accesorii. Și art. 2503 alin. (2) din Noul Cod civil consacră în cazul prestațiilor succesive o prescripție deosebită în cazul executării obligațiilor bănești. Art. 1053 din Noul cod civil, invocat de reclamanți în acțiune, se referă la retractarea revocării situație ce nu este incidentă în cauza de față.

Potrivit art. 16 lit. c din Decretul nr. 167/1958 prescripția se întrerupe printr-un act începător de executare și actul începător de executare a fost reprezentat de plățile succesive efectuate în baza art. 1 din Ordonanța de Urgență 71/2009. Potrivit art. 2537 din Noul Cod civil prescripția se întrerupe printr-un act voluntar de executare sau prin orice act prin care cel în folosul căruia curge prescripția este pus în întârziere.

În virtutea principiului invocat mai sus, *dreptul la acțiune privind drepturile accesorii se stinge odată cu stingerea dreptului la acțiune privind dreptul principal*, chiar dacă termenul pentru dreptul accesoriu, privit în mod separat, nu s-ar fi îndeplinit (de exemplu, situația în care momentul de început al termenului nu coincide pentru principal și accesoriu).

Pe baza unui raționament analogic regulii evocate, este firesc și logic, dar și deopotrivă echitabil, ca orice întrerupere ori suspendare a cursului prescripției relative la dreptul **principal** să se aplice și dreptului **accesoriu**, în speța analizată – dobânzilor solicitate prin acțiune. Introducerea acțiunilor privind drepturile principale operează ca o punere în întârziere.

1.3. Calea de atac exercitată

Împotriva acestei sentințe a declarat apel pârâtul M.J. care a solicitat admiterea apelului și schimbarea în tot a sentinței apelate, în sensul respingerii acțiunii, în principal ca neîntemeiată, și, în subsidiar, ca prescrisă.

Apelul a fost înregistrat pe rolul Curții de Apel Bacău, Secția I Civilă, pe data de 02.12.2014.

La termenul de judecată din 23.02.2015, Curtea, **din oficiu**, față de temeiul juridic invocat în susținerea cererii de chemare în judecată și de considerentele sentinței apelate și având în vedere că prin cererea de apel a fost reiterată excepția prescripției dreptului material la acțiune, a pus în discuția părților, printre altele, necesitatea sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept :

1. Art. 12 din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 523 Cod civil 1864 și art. 525 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că în cazul **dobânzilor moratorii**, termenul de prescripție de 3 ani se calculează în raport cu fiecare zi de întârziere, în fiecare zi născându-se o creanță distinctă supusă unei prescripții liberatorii de 3 ani, urmând să existe tot atâtea prescripții câte zile vor curge și dobânzile?

2. Art. 1 alin. 2 din Decr. 167/1958 raportat la art. 16 din Decr. 167/1958 și la principiul de drept *accessorium sequitur principale* trebuie interpretat și aplicat în sensul că odată cu întreruperea prescripției dreptului la acțiune de a pretinde debitul principal se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi ?

3. Art. 16 alin. 1 lit. a din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că recunoașterea dreptului de către cel în favoarea căruia curge prescripția poate fi atât expresă, cât și **tacită** (implicită), putând rezulta din orice act sau din orice fapt care conține sau presupune mărturisirea existenței dreptului altuia?

4. Faptul că nici prin O.U.G. nr. 75/2008 sau O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare realizate prin O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010 și L. nr. 230/2011, și nici prin hotărârile de guvern emise în executarea acestei ordonanțe de urgență (HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.) statul român, prin guvernul său, **nu** a negat în mod **expres** dreptul creditorilor la încasarea daunelor moratorii, poate fi

prezumat ca o **recunoaștere tacită** a dreptului la acțiune pentru dobânzi moratorii ? În cazul în care răspunsul este afirmativ, **recunoașterea tacită** a dreptului la plata daunelor moratorii realizată prin emiterea actelor normative mai sus-menționate poate fi valorizată de instanță ca **renunțare tacită** a debitorilor la beneficiul prescripției dreptului material la acțiune ?

5. **Art.1838 și 1839 Cod civil 1864** trebuie interpretat și aplicat în sensul că **renunțarea**, fie ea expresă sau tacită, la prescripția extinctivă are ca efect pierderea **pentru totdeauna** de către renunțator a dreptului sau facultății de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune ?

6. **Art.16 alin.1 lit.a din Decretul nr. 167/1958** raportat la **art. 17 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 167/1958** trebuie interpretat și aplicat în sensul că noua prescripție care începe să curgă după întreruperea prin efectul **recunoașterii** este de aceeași natură cu cea înlăturată, adică prescripția dreptului material la acțiune stricto sensu, iar **nu** a dreptului de a cere executarea silită, chiar dacă recunoașterea datoriei este făcută în cursul termenului de prescripție al dreptului de a cere executarea silită?

7. Dispozițiile **art. 1079 alin.2 pct.3 Cod civil 1864** și/sau ale **art. 1.523 alin.2 lit.a Cod civil 2009** își găsesc aplicabilitate și în materia drepturilor salariale, în sensul că **angajatorul** este **de drept** în întârziere de la momentul scadenței dreptului de creanță care constă în dreptul salarial neacordat ?

8. **Art. 8 din Decretul nr. 167/1958** poate fi interpretat și/sau aplicat în sensul că în cazul unei fapte ilicite care are caracter **continuu** (prejudiciul produs de ea se permanentizează fără discontinuitate în timp), dreptul material la acțiune începe să curgă de la data încetării acțiunii sau inacțiunii ilicite, chiar dacă păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea de la momentul inițial al săvârșirii faptei ilicite?

2. Punctul de vedere al părților cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării

Dintre toate părțile litigante doar intimatele-reclamante și-au exprimat punctul de vedere cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării.

Astfel,acestea au arătat în esență, că dreptul material la acțiune **nu** este prescis,deoarece a operat **întreruperea** cursului prescripției extinctive,conform **art.16lit.a din Decretul nr.167/1958**,ca urmare a plăților parțiale făcute de pârâți în temeiul **O.U.G.nr.75/2008** și **O.U.G.nr.71/2009**.

3. Punctul de vedere al completului de judecată cu privire la admisibilitatea sesizării și chestiunile de drept supuse dezlegării

3.1.Asupra admisibilității sesizării

Curte apreciază că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a sesizării prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, pentru considerentele arătate în continuare.

Cauza este în curs de judecată, în apel, în ultimă instanță, în competența legală a unui complet de la curtea de apel.

Soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată în apel depinde de lămurirea chestiunilor de drept mai sus-arătate deoarece acestea au relevanță asupra soluționării **excepției prescripției extinctive, excepție de fond**. Prin admiterea acesteia, instanța este împiedicată să cerceteze **în fond** dreptul dedus judecății.

Legea **nu** definește noțiunea de **noutate** și nici criteriile în baza cărora poate fi determinată, dar, în doctrină, s-a apreciat că sesizarea instanței supreme ar fi justificată sub aspectul îndeplinirii elementului de noutate atunci când problema de drept **nu** a mai fost anterior dedusă judecății¹, **adică în privința căreia instanța supremă nu a mai statuat printr-un recurs în interesul legii sau un recurs în casație**^{2 3 4}.

De asemenea, a fost exprimată opinia potrivit căreia noutatea se poate referi atât la o reglementare nou-intrată în vigoare, cât și la o normă juridică intrată în vigoare cu mai mult timp în urmă, dar a cărei aplicare frecventă a devenit actuală ulterior⁵.

Atât în Cod procedură civilă 2010, cât și în Codul de procedură penală 2010, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost reglementată ca **un mijloc alternativ** (paralel) pentru asigurarea unei practici judiciare unitare „alături de recurs în interesul legii, și **nu ca un mecanism distinct** de recursul în interesul legii care are ca **unic scop preîntâmpinarea** apariției practicii neunitare (control a priori), așa cum s-a reținut **uneori** în considerentele unor decizii pronunțate Înalta Curte de Casație și Justiție în procedura reglementată de art .519 și urm. C.pr.civ. 2010.A se vedea în acest sens considerentele deciziilor nr.3/14.04.2014, nr. 4/14.04.2014, nr. 6/23.06.2014, nr.7/30.06.2014 și nr. 10/20.10.2014 pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție , completurile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie **civilă**.

¹ Mihaela Tăbărcă, Drept procesual civil, vol. I - Teoria generală, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 603

² Viorel Mihai Ciobanu, Marian Nicolae ș.a., Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat, Editura Universul Juridic, București, 2013, vol. I, p. 1.214.

³ Marian Nicolae „Conferințele Noul Cod de Procedură Civilă : material realizat în cadrul proiectului româno—elvețian „ Asistență pentru consolidarea capacității instituționale în domeniul formării judecătorilor și procurorilor pentru aplicarea noilor coduri, /Consiliul Superior al Magistraturii, Institutul Național al Magistraturii.-București:Patru Ace,2015p.217-218,

⁴ Ion Delanu „Tratat de procedură civilă”, Vol.II, Ed.Universul Juridic, București 2013, p.385 și nota 1 de subsol de la p.387.

⁵ Gabriel Boroi ș.a., Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. vol. I. Art. 1 - 526, Editura Hamangiu, 2013, p. 1.009.

Această concluzie rezultă fără echivoc, în primul rând, din faptul că în **ambele** Coduri de procedură incidentul procedural care constă în sesizarea I.C.C.J. în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a fost reglementat ca o secțiune a **aceluiași** capitol intitulat „Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare”.

Mai mult decât atât, în jurisprudența Curții Constituționale. (a se vedea în acest sens pct.53 din Decizia nr.265/6.05.2014 pronunțată de Curtea Constituțională, publicată în M.O. nr.372/20.05.2014) , s-a arătat foarte clar că asigurarea unei practici judiciare unitare se poate realiza **fie prin recursuri în interesul legii, fie prin hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**. Aceeași opinie a fost exprimată și în doctrină, așa cum am arătat mai sus. Curtea Constituțională a stabilit totodată că, *"indiferent de interpretările ce se pot aduce unui text, atunci când Curtea Constituțională a hotărât că numai o anumită interpretare este conformă cu Constituția, menținându-se astfel prezunția de constituționalitate a textului în această interpretare, atât instanțele judecătorești, cât și organele administrative trebuie să se conformeze deciziei Curții și să o aplice ca atare"* (Decizia nr. 536 din 28 aprilie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 482 din 7 iulie 2011). Potrivit art. 147 alin. (4) teza a doua din Legea fundamentală, "de la data publicării, deciziile [n.n. - Curții Constituționale] sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor". Textul constituțional citat **nu** distinge nici în funcție de tipurile de decizii pe care Curtea Constituțională le pronunță, nici în funcție de conținutul acestor decizii, ceea ce conduce la concluzia că **toate** deciziile acestei Curți, **în întregul lor**, sunt general obligatorii . Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens, de exemplu prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/1995 privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, în care s-a reținut că *"puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta."* Curtea a mai statuat că *"atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept. În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează, în aplicarea legii criticate, să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziei."* (Decizia nr. 1.415 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009, sau Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010).

Chestiunea de drept dedusă judecării prezintă caracter de noutate având în vedere că a devenit actuală, în special, după pronunțarea Deciziei nr. 2 din 17 februarie 2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 411 din 3 iunie 2014, prin care s-a stabilit, în aplicarea

dispozițiilor art. 1082 și art. 1088 din Codul civil din 1864, respectiv art. 1.531 alin. (1), alin. (2) teza I și art. 1.535 alin. (1) din Codul civil din 2009, republicat, cu modificările ulterioare, că pot fi acordate daune-interese moratorii sub forma dobânzii legale pentru plata eșalonată a sumelor prevăzute în titluri executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale personalului din sectorul bugetar în condițiile art. 1 și 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 71/2009.

3.2. Asupra chestiunilor de drept supuse dezlegării

Atât litigiile referitoare la drepturile salariale cuvenite personalului bugetar, cât și cele având ca obiect acordarea de daune-interese moratorii, sub forma dobânzii legale, pentru executarea cu întârziere a titlurilor executorii privind asemenea drepturi, sunt litigii de muncă.

Așa fiind, în aceste litigii sunt incidente prevederile art. 171 din Codul muncii din 2003, care prevăd că dreptul la acțiune cu privire la drepturile salariale, precum și cu privire la daunele rezultate din neexecutare în totalitate sau în parte a obligațiilor privind plata salariilor se prescrie în termen de 3 ani de la data la care drepturile respective **erau datorate**, iar termenul de prescripție este **întrerupt** în cazul în care intervine o **recunoaștere** din partea debitorului cu privire la drepturile salariale derivând din plata salariului.

În conformitate cu dispozițiile art. 268 alin. 1 lit. c din Codul muncii, cererile în vederea soluționării unui conflict de muncă pot fi formulate în termen de 3 ani de la data nașterii dreptului la acțiune, în situația în care obiectul conflictului individual de muncă constă în plata unor drepturi salariale neacordate sau a unor despăgubiri către salariat.

De asemenea, prin art. 278 alin. 1 din Codul muncii, se prevede că dispozițiile prezentului cod se întregesc cu celelalte dispoziții cuprinse în legislația muncii și, în măsura în care **nu** sunt incompatibile cu specificul raporturilor de muncă prevăzute de prezentul cod, cu dispozițiile legislației civile.

Prin urmare, termenelor de prescripție reglementate de art. 171 și 268 din Codul muncii le sunt aplicabile dispozițiile Decretului nr. 167/1958, respectiv ale art. 2500 și urm. din C.civ.2009 privind începutul, suspendarea sau întreruperea curgerii lor.

Dacă ne raportăm doar la **data** formulării prezentei acțiuni, **fără** a avea în vedere și celelalte instituții juridice care guvernează prescripția extinctivă (**întreruperea** prescripției și **renunțarea** la prescripție) se poate spune, desigur, că acțiunea formulată de reclamante este, cel puțin **în parte**, prescrisă deoarece, pe de o parte, în cazul dobânzii legale care reprezintă daune interese moratorii termenul de prescripție începe să curgă **de la data scadenței dreptului principal**, or, drepturile salariale obținute de reclamanti prin cele 2 titluri executorii erau deja scadente la momentul formulării acțiunilor ce au avut ca obiect plata drepturilor principale, iar, pe de altă parte efectuarea plăților parțiale și eșalonate a drepturilor principale în temeiul O.U.G. nr.

75/2008 și OUG nr.71/2009 de către ordonatorii de credite a produs efecte juridice doar în ceea ce privește **prescripția dreptului de acere executarea silită**. Or, prescripția dreptului de acere executarea silită **nu** se confundă cu **prescripția dreptului la acțiune**. Prima este o prescripție de drept procesual civil, iar secunda o prescripție de drept substanțial.

O astfel de concluzie este **vădit greșită** motivat de faptul că, pe de o parte, termenul de prescripție a fost **întrerupt de mai multe ori** și în diverse modalități în perioada **iunie 2007 - 11.12.2014** [data când expiră termenul general de prescripție liberatorie de 3 ani calculat de la data intrării în vigoare a L. nr. 230/2011 care a fost **ultimul** act normativ care a **întrerupt** cursul prescripției prin recunoașterea **cel puțin implicită** atât a creanțelor principale, **cât și** a celor accesorii (dobânzile)], iar, pe de altă parte, prin **renunțarea implicită (tacită)** la prescripție pârâții **au pierdut pentru totdeauna** dreptul sau facultatea de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune, după cum vom argumenta în continuare.

Precizări în ceea ce privește cursul prescripției extinctive a dreptului la acțiune în sens material (mai exact a acelei componente a dreptului la acțiune ce constă în posibilitatea creditorului de a obține condamnarea debitorului la executarea obligației corelative dreptului de creanță) pentru pretențiile solicitate prin prezenta cerere de chemare în judecată :

Aplicarea în timp a normelor prescripției extinctive

Prin cererea de chemare în judecată, astfel cum a fost modificată, reclamantele au solicitat plata de dobânzii moratorii începând cu **05.06.2007**, respectiv **19.09.2007** și până la data plății efective a drepturilor salariale principale.

Art. 6 alin.4 din C.civ. 2009 și art. 201 din L. nr. 71/2011 de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare prevăd că, „*Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil (adică 01.10.2011, adăugarea noastră) sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit (adică Decretului nr.167/1958 și Codului civil 1864, adăugarea noastră),*„.

Soluția reglementată de C.civ. 2009 este *in actu* **nu** numai **simplă**, presupunând aplicarea unei singure legi, ci și una **sigură**, dând satisfacție principiului securității juridice și principiului preeminenței dreptului, și deopotrivă **echitabilă**, deoarece menține echilibrul dintre părți în așa fel încât niciuna dintre ele să **nu** aibă posibilitatea să invoce în beneficiul său prevederile legii noi.

În concluzie, în opinia Curții, în cauza pendinte sunt aplicabile, în principiu, atât dispozițiile din vechea reglementare (Decretul nr. 167/1958 și Codul civil 1864), pentru dobânzile aferente perioadei **05.06.2007 - 01.10.2011**, cât și dispozițiile din noua reglementare (C.civ. 2009), pentru dobânzile aferente perioadei de după data de **01.10.2011**.

Problema delimitării câmpului de aplicatie a Decretului nr.167/1958 și a Codului civil 1864 în materie de prescripție extintivă

Prevederile Codului civil 1864 referitoare la prescripția extintivă **neabrogate expres** prin art. 26 din Decretul nr.167/1958 rămân în ființă numai în măsura în care **nu** contravin dispozițiilor acestuia din urmă **sau**, după caz, **nu** sunt incompatibile cu ele.

Prin urmare, în cazul în care **unele** dispoziții din Codul civil 1864 **nu** au și nici **nu**-și găsesc vreun corespondent în Decretul nr. 167/1958, nefiind incompatibile cu principiile care au stat la baza noii reglementări, ele au rămas în vigoare, fiind deopotrivă aplicabile și prescripției extintive.

În concluzie, intrarea în vigoare a Decretului nr. 167/1958 **nu** a însemnat abrogarea tuturor dispozițiilor Codului civil 1864 referitoare la prescripție, deoarece au fost menținute **expres sau implicit** numeroase dispoziții privitoare la prescripția extintivă. Astfel, au rămas intacte și deci, aplicabile în continuare, dispozițiile art. 1838-1840 Codului civil 1864 care reglementează **renunțarea** la prescripția extintivă împlinită (câștigată)⁶.

Termenul de prescripție extintivă (liberatorie).

Daunele moratorii solicitate prin acțiune fiind drepturi **de creanță**, acțiunile personale prin care ele se valorifică sunt supuse termenului general de prescripție de 3 ani prevăzut de art. 171 și 268 din L53/2003 republicată, cu modificările și completările ulterioare, art.3 din Decretul nr. 167/1958 și art. 2517 C.civ.2009 .

Când începe să curgă acest termen de prescripție extintivă (liberatorie) în cazul dobânzilor?

Nici în Decretul nr. 167/1958 și nici în Codul civil 1864 sau în C.civ.2009 **nu** există o prevedere expresă cu privire la momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție extintivă (liberatorie) în cazul dobânzilor moratorii.

În opinia Curții, în cazul obligațiilor bănești, momentul **începerii** cursului prescripției extintive pentru plata dobânzilor **moratorii**, care constituie pretenții **accesorii**, **nu** este legat de începutul prescripției dreptului la acțiune privind pretenția **principală**, ci de data la care acestea (dobânzile) devin exigibile, adică de la data dobândirii lor, deoarece dreptul la dobânzi **nu** se naște odată cu dreptul la creanța principală, ci el se dobândește, „zi cu zi”, (*pro rata temporis*) cum prevede art. 12 din Decretul nr. 167/1958, 525 C.civ.1864 raportat la art. 523 C.civ.1864 și art.711 din C.civ.2009 raportat la art.2.526 din C.civ.2009.

În consecință, în cazul dobânzilor, dreptul la acțiune pentru plata lor ia naștere după expirarea **fiecărei** zile de întârziere și se prescrie după trecerea unui termen de 3 ani . Dobânda se acumulează și deci devine exigibilă, „zi cu zi”, pe măsura trecerii timpului în care creanța principală

⁶ Marian Nicolae, „Tratat de prescripție extintivă”, Editura Universul Juridic, București, 2010, p.239-242

trebuia să fie plătită. Termenul de 3 ani se calculează însă în raport cu fiecare zi de întârziere, în fiecare zi născându-se o creanță **distinctă** supusă unei prescripții liberatorii de 3 ani. Deci data dobândirii dobânzilor este sfârșitul fiecărei zile, urmând să existe tot atâtea prescripții câte zile vor curge și dobânzile. Deși dobânda legală este calculată în procente pe an, daunele moratorii (dobânzile de întârziere) se calculează, practic, tot „pe zile”, întrucât, așa cum am arătat, dobândirea lor are loc „zi cu zi”.

Principiile efectului prescripției extinctive

Conform art.1 al.2 Decretul.167/1958, aplicabil în cauză pentru perioada de timp cuprinsă între 05.06.2007 și 01.10.2011, data intrării în vigoare a Noului Cod Civil, respectiv art. 2503 alin.1 C.civ.2009, „Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept subiectiv principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile subiective accesorii”. Acest principiu reprezintă o aplicație a regulii accessorium sequitur principale. Așadar, odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept de creanță **principal** se stinge și dreptul la acțiune privind eventualele dobânzi, garanții personale etc.

Înteruperea prescripției extinctive atât în ceea ce privește drepturile principale de creanță, cât și drepturile accesorii de creanță în cauza de față

Cauzele de întrerupere a prescripției extinctive incidente în cauza de față sunt :

- introducerea unei cereri de chemare în judecată, conform art. 16 alin.1 lit.b din Decr.167/1958 și 2537 pct.2 din C.civ.2009 și
- efectuarea unui act voluntar de recunoaștere sau de executare a dreptului a cărui acțiune se prescrie făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția, conform 16 din Decr.167/1958 și 2537 pct.1 din C.civ.2009 .

În practica judiciară, ținând seama de regula mai sus-amintită, accessorium sequitur principale, și de fundamentul întreruperii prescripției extinctive care constă în lipsa de convingere a titularului dreptului în privința temeiniciei pretenției sale dedusă din starea sa de pasivitate și prezumarea situației de fapt a celui în folosul căruia curge prescripția extintivă ca fiind conformă cu starea de drept, bazată pe împotrivirea acestuia, s-a stabilit că, de principiu, odată cu întreruperea prescripției dreptului la acțiune de a pretinde debitul principal se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi. A se vede, în acest sens, decizia nr.745/08.02.2005 a ICCJ – Secția Comercială publicată în **Dreptul nr.5/2006**, p.280 și postată pe pagina de internet a ICCJ la domeniul jurisprudență relevantă și decizia C.Ap. București, Secția a V-a Comercială, nr. 84/2006, *Culegere de practică judiciară în materie comercială 2006*, vol.I, nr. 126, p.462. În această decizie s-a arătat că „, Cererea în justiție având ca obiect plata dobânzilor întrerupe prescripția nu numai pentru dobânzi, ci și pentru capital, pe motiv că obligația de a plăti dobânzi presupune

existența obligației de a restitui capitalul, a fortiori și acțiunea de plată a capitalului întrerupe nu numai prescripția dreptului la acțiune privind capitalul, ci și prescripția dreptului la acțiune privind dobânzile, care sunt un accesoriu al acestuia,, (s.n).

Or, prescripția dreptului la acțiune în ceea ce privește dreptul **principal** de creanță (reprezentat de drepturile salariale restante pe care reclamantele le-au solicitat prin acțiunile formulate în cele 2 dosare în anul 2007) s-a **întrerupt(nu împlinit)**, în mod **definitiv** la momentul rămânerii definitive a hotărârilor judecătorești prin care s-au admis aceste acțiuni, conform art.16 lit.b din Decretul nr. 167/1958. De la acest moment (al rămânerii definitive) a început să curgă o nouă prescripție, cu un **alt** obiect și anume, dreptul de a cere executarea silită, aceasta fiind o prescripție de drept procesual civil, termenul de prescripție pentru acest nou tip de prescripție fiind, conform art. 6 din Decretul nr. 167/1958 și art. 705 C.pr.civ. 2013, tot de 3 ani.

Rezultă deci, că la momentul formulării cererii de chemare în judecată în cauza pendinte dreptul **material** la acțiune în ceea ce privește drepturile **principale** de creanță solicitate de reclamante prin acțiunile pe care le-au formulat în anul 2007 **nu** era prescris, astfel că **nu**-și găsește aplicabilitate în cauză principiul prevăzut de art.1 al.2 Decr.167/1958, pentru perioada de timp cuprinsă între octombrie 2004 și 01.10.2011, data intrării în vigoare a Noului Cod Civil, respectiv de art. 2503 alin.1 C.civ.2009,, *Odată cu stingerea dreptului la acțiune privind un drept subiectiv principal se stinge și dreptul la acțiune privind drepturile subiective accesorii,!*

Efectele O.U.G. nr. 75/2008 și a O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare, asupra obligațiilor bănești stabilite prin hotărârile judecătorești

Noul termen de prescripție, de drept procesual civil, de 3 ani, a fost la rândul său **întrerupt**, ca urmare a faptului că, pe de o parte, până la împlinirea acestui termen care, așa cum am arătat, a **început** să curgă de la data rămânerii **definitive** a hotărârilor judecătorești prin care s-au admis acțiunile formulate de reclamante pentru plata drepturilor **principale** de creanță, a apărut o serie de acte normative **successive** (ordonanțe de guvern și legi) care **au recunoscut**, cel puțin **implicit**(tacit), dacă nu chiar **expres**, aceste debite **principale** și prin care s-a dispus eșalonarea plății acestora până în anul 2016 inclusiv, iar pe de altă parte, ca urmare a emiterii de hotărâri de guvern în executarea acestora s-au **făcut plăți parțiale** trimestriale, ultima realizându-se în luna aprilie 2015! Este vorba, în ordine cronologică de : O.U.G. nr. 75/2008, O.U.G. nr. 71/2009, O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010, O.U.G. nr. 113/2010, L. nr. 196/2011, L. nr. 228/2011, L. nr. 229/2011 și L. nr. 230/2011 publicată în Monitorul Oficial nr. 864/08.12.2011 și intrată în vigoare pe 11.12.2011, respectiv de HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.

Atât doctrina,cât și practica judiciară sunt **unanime** în a considera,față de lipsa vreunei limitări în cuprinsul art.16 alin.1 lit.a din Decretul nr. 167/1958 sau al art. 708 alin.1 pct.1 C.pr.civ.2013, că **recunoașterea** dreptului de către cel în favoarea căruia curge prescripția poate fi atât **expresă,cât și tacită (implicită)**,putând rezulta din **orice** act sau din **orice** fapt care conține sau **presupune** mărturisirea existenței dreptului altuia! Fiind vorba de împrejurări de **fapt**,din care rezultă recunoașterea **tacită** a dreptului a cărui acțiune se prescrie,organul de jurisdicție are,în această privință,o putere **suverană** de apreciere!⁷.

Or, din faptul că nici prin O.U.G. nr. 75/2008 sau O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare realizate prin O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr.45/2010 și L.nr. 230/2011, și nici prin hotărârile de guvern emise în executarea acestei ordonanțe de urgență (HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.) statul român, prin guvernul său, **nu** a negat în mod **expres** dreptul reclamantelor la plata **daunelor moratorii**, instanța de judecată poate prezuma (presupune) în mod **rezonabil** că dreptul acestora la plata acestor daune a fost recunoscut în mod **tacit** (implicit) de către pârâți ! Această recunoaștere **tacită** a avut ca efect,bineînțeles, **întreruperea** prescripției dreptului material la **acțiune** și în ceea ce privește aceste daune moratorii! A se vedea,în acest sens, Decizia civilă nr. 2 din 17.02.2014, pronunțată de Î.C.C.J. în recurs în interesul legii în considerentele căreia s-a arătat că,, Or, prin instituirea obligației de actualizare a sumei cu indicele prețurilor de consum, legiuitorul recunoaște implicit existența prejudiciului cauzat prin executarea eşalonată și, în consecință, instituie o reparație parțială, prin acordarea de daune-interese compensatorii (damnum emergens)„,(p.13 din decizie).

În practica judiciară recentă – a se vedea decizia civilă nr. 404/05.02.2013 pronunțată de Secția a II-a a Î.C.C.J., publicată pe pagina de internet a acestei instanțe la domeniul Jurisprudență relevantă 2013 – s-a stabilit că :, În cazul în care recunoașterea datoriei este voluntară, pură și simplă, nefiind afectată de nicio condiție sau rezervă din partea autorului ei, ea este de natură să producă efectul întreruptiv al cursului prescripției dreptului material la acțiune, potrivit art. 16 lit. a) din Decretul nr. 167/1958.

Astfel, în măsura în care recunoașterea îndeplinește condițiile mai sus prezentate, ea produce efectul **întreruptiv de drept (ipso iuris)**, conform art. 17 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 167/1958, **chiar dacă este făcută în cursul derulării procedurii de executare silită**.

Prin urmare, noua prescripție care începe să curgă după întreruperea prin efectul recunoașterii este de aceeași natură cu cea înlăturată, adică prescripția dreptului material la acțiune stricto sensu, iar nu a dreptului de a cere executarea silită (s.n.)„ !

⁷ Marian Nicolae,,*Tratat de prescripție extinctivă*„, Editura Universul Juridic, București,2010,p.596-597 .

Chiar dacă s-ar considera altfel - **recunoașterea**, fie ea expresă sau tacită, a dreptului supus prescripției extinctive care are loc **după** împlinirea termenului de prescripție **nu** produce efect întreruptiv-, tot **nu** s-ar putea reține în cauza de față că cererea reclamantelor este prescrisă, deoarece o asemenea recunoaștere trebuie valorificată ca **renunțare tacită** la beneficiul prescripției!⁸.

Rezultă deci că **recunoașterea tacită** a dreptului reclamantelor la plata **daunelor moratorii** realizată prin emiterea actelor normative mai sus-menționate trebuie valorizată de instanță **cel puțin** ca **renunțare tacită** a părților la beneficiul prescripției dreptului material la acțiune împlinite ! Or, este de principiu, că renunțarea, fie ea expresă sau tacită[guvernată de vechea reglementare (art.1838 și 1839 C.civ.1864)], la prescripția extinctivă are ca efect pierderea pentru totdeauna de către renunțător a dreptului sau a facultății de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune !⁹.

Pentru intervalul de timp 05.06.2007-01.10.2011 **nu** se aplică în cauza de față dispozițiile din C.civ.2009 care reglementează prescripția extinctivă, ci dispozițiile din Decretul nr.167/1958 și Codului civil 1864, întrucât art. 6 alin.4 din C.civ. 2009 și art. 201 din L. nr. 71/2011 de aplicare a acestuia, cu modificările și completările ulterioare prevăd că,, *Prescripțiile începute și neîmplinite la data intrării în vigoare a Codului civil (adică 01.10.2011,adăugarea noastră) sunt și rămân supuse dispozițiilor legale care le-au instituit,,*.

Totodată nu trebuie uitat că prevederile Codului civil 1864 referitoare la prescripția extinctivă **neabrogate expres** prin art. 26 din Decretul nr.167/1958 au rămas în ființă numai în măsura în care **nu** contravin dispozițiilor acestuia din urmă **sau**,după caz,**nu** sunt incompatibile cu ele.

Prin urmare, în cazul în care **unele** dispoziții din Codul civil 1864 **nu** au și nici **nu**-și găsesc vreun corespondent în **Decretul nr. 167/1958**, nefiind incompatibile cu principiile care au stat la baza noii reglementări,ele au rămas în vigoare,fiind deopotrivă aplicabile și prescripției extinctive.

În concluzie, intrarea în vigoare a **Decretului nr. 167/1958** **nu** a însemnat abrogarea tuturor dispozițiilor Codului civil 1864 referitoare la prescripție, deoarece au fost menținute **expres sau implicit** numeroase dispoziții privitoare la prescripția extinctivă. Astfel, în opinia Curții,au rămas intacte și deci, aplicabile în continuare, dispozițiile art. 1838-1840 Codului civil 1864 care reglementează **renunțarea** la prescripția extinctivă împlinită(câștigată).¹⁰

⁸ Marian Nicolae, op.cit.,p.599

⁹ Marian Nicolae, op.cit.,p.684

¹⁰ Marian Nicolae,,*Tratat de prescripție extinctivă,,*, Editura Universul Juridic, București,2010,p.239-242.

Mai mult decât atât, așa cum s-a arătat, cele 2 titluri executorii menționate de reclamante în acțiune au fost executate de pârâți în parte și benevol, în perioada 2010-2015, astfel încât prescripția al dreptului de a cere executarea silită a debitului principal s-a întrerupt din nou și în mod repetat, cu fiecare act voluntar de executare a obligațiilor prevăzute în titlurile executorii, începând cu primul act de executare din anul 2010.

Oricum, chiar dacă s-ar considera că este aplicabilă legea nouă, adică art. 2.510 alin.1 C.civ. 2009, se constată că noul termen de prescripție a dreptului material la acțiune de 3 ani, a fost la rândul său întrerupt de mai multe ori prin recunoașterile tacite a daunelor moratorii de către pârâți prin actele normative mai sus-amintite.

Mai trebuie reținut și faptul că prin O.U.G. nr. 75/2008 și O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare, nu a fost negată existența creanțelor, ci a fost stabilită o modalitate de executare eșalonată a acestora, iar creanțele ce intră în domeniul de aplicare al acestor ordonanțe sunt certe, lichide și exigibile, obligațiile de plată născându-se din octombrie 2004, caracterul exigibil fiind recunoscut chiar de cele 2 sentințe judecătorești care constituie titlurile executorii în cauza de față.

Măsurile dispuse prin O.U.G. nr. 75/2008 și O.U.G. nr. 71/2009 au natura juridică a unei suspendări legale a executării silite a titlurilor executorii și nu se poate reține neexigibilitatea creanțelor din moment ce cauza de amânare a plății a intervenit în faza executării silite. Pe durata suspendării unei executări silite, indiferent cum operează această suspendare (voluntară, judiciară sau legală), dobânda (legală sau convențională) curge, creanța fiind *ab initio* certă, lichidă și exigibilă. Ceea ce se amână ori se împiedică este, în realitate, executarea silită a creanței consfințite prin titlul executoriu, iar nu existența ori întinderea și nici exigibilitatea ei ca atare.

Adoptarea O.U.G. nr. 75/2008 și a O.U.G. nr. 71/2009 nu poate fi considerată drept caz fortuit, întrucât lipsesc două caracteristici principale ale acestei cauze de exonerare a debitorului, respectiv: "*natura imprezizibilă a evenimentului*" și "*să nu provină de la autor*". Or, situația generată de dificultatea punerii în executare a titlurilor executorii nu poate fi apreciată drept imprezizibilă, deoarece acestea s-au constituit în urma unor proceduri judiciare a căror durată în timp exclude ideea de intempestiv. În plus, măsura suspendării procedurilor de executare a titlurilor executorii nu provine de la un terț cu care debitorul să nu aibă nicio legătură, ci această măsură a fost impusă, unilateral, de stat în legătură cu creanțe asupra sa sau asupra instituțiilor din sistemul bugetar.

Problema datei de la care pot fi cerute dobânzile moratorii

În cauza de față pârâții sunt **de drept** în întârziere deoarece, pe de o parte, este de principiu că în materia drepturilor salariale angajatorul este **de drept** în întârziere de la momentul scadenței dreptului de creanță care constă în dreptul salarial neacordat, iar, pe de altă parte, întârzierea la plata **drepturilor principale de creanță** reprezintă o faptă ilicită delictuală, nu contractuală. **Drepturilor de creanță**, fie ele principale sau accesorii, solicitate de reclamante prin acțiunile anterioare și prin acțiunea pendinte, derivă **nu** dintr-un contract individual sau colectiv de muncă, ci **direct** din niște **dispoziții legale** ! Or, atât în reglementarea C.civ.1864, conform doctrinei și practicii judiciare, cât și în reglementarea expresă a C.civ.2009 - a se vedea art. 1.523 alin.2 lit.e din acest cod- debitorul se află **de drept** în întârziere atunci când obligația se naște din săvârșirea unei **fapte ilicite extracontractuale**.

Problema domeniul de aplicare a prescripției extinctive (sub aspectul termenului și modului în care se calculează) în raport de fapta ilicită delictuală care constă în împiedicarea reclamantelor de a cere și obține executarea silită a pârâților pentru neplata drepturilor de creanță principale înainte de anul 2008, ca urmare a suspendării legale a executării silite a titlurilor executorii

În cauza de față litigiul a fost inițiat **nu** doar față de încălcarea obligației născute dintr-un act sau fapt juridic, deja sancționată prin cele 2 hotărâri judecătorești irevocabile care reprezintă titluri executorii, ci și față suspendarea legală a executării silite a titlurilor executorii având ca obiect acordarea unor drepturi salariale, ceea ce constituie o **faptă ilicită delictuală** distinctă de cea constatată prin respectivele titluri executorii. Or, în cazul răspunderii civile delictuale, art.8 din Decretul nr.167/1958 prevede că „ Prescripția dreptului la acțiune în repararea pagubei pricinuite prin fapta ilicită, începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea...”. În cauza de față reclamantele au avut cunoștința de **fapta ilicită** constând în împiedicarea lor de a cere și obține executarea silită a pârâților pentru neplata drepturilor de creanță principale înainte de anul 2008, ca urmare a suspendării legale a executării silite a titlurilor executorii, din momentul în care s-au publicat în Monitorul Oficial O.U.G. nr. 75/2008 și O.U.G. nr. 71/2009 . În aceste condiții și în lipsa unei cauze de întrerupere a cursului prescripției extinctive cererea reclamantelor ar fi prescrisă în ceea ce privește acest capăt de cerere - obligarea pârâților la plata dobânzii legale aferente sumelor de bani prevăzute în hotărârile judecătorești irevocabile, pentru întreaga perioadă de întârziere în executare, și anume, de la data la care hotărârile judecătorești au devenit **executorii** și până la data plății efective .

Deși legea (nici Codul civ. vechi, nici noul C.civ.) **nu** prevede nimic în cazul prejudiciilor succesive, adică când fapta ilicită produce mai multe prejudicii succesive în timp, unele mai apropiate și altele mai îndepărtate de momentul săvârșirii faptei din care

rezultă, practica judiciară a stabilit că, *fiecare din prejudiciile succesive, generate de aceeași faptă dă naștere unui drept la acțiune de sine stătător, făcând obiectul unei prescripții proprii*, (TJ Olt, dec. civ. nr. 892/1973, în RRD nr. 12/1973, p. 156). Rezultă deci, că, în astfel de cazuri, sunt practic incidente, **prin analogie**, dispozițiile art. 12 din Decretul nr. 167/1958 sau ale art. 2503 alin. 3 C. civ. 2011 care prevăd că, *În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive (cum este cazul în cauza de față) dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție deosebită*,,!

Aceasta înseamnă că, *mutatis mutandis*, în cazul unei fapte **ilicite** care are caracter **continuu** (prejudiciul produs de ea se permanentizează fără discontinuitate în timp), ca în cauza de față, dreptul **material** la acțiune începe să curgă, **nu** de la momentul inițial al săvârșirii faptei ilicite, **ci de la data încetării acțiunii sau inacțiunii ilicite**. Altfel spus, ar trebui să se aplice, pentru identitate de rațiune, **principiul de drept** din Codul penal care prevede că, *termenul de prescripție a răspunderii începe să curgă în cazul infracțiunilor continue de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, nu de la data săvârșirii infracțiunii*, (art. 154 alin. 2 C. penal 2009).

În cauza de față, prejudiciul rezultat din împiedicarea reclamantelor de a cere (obține) executarea silită a părților s-a născut și a continuat să persiste **fără** discontinuitate în perioada 2008-2015 ca urmare a adoptării de către guvern și parlament a actelor normative menționate mai sus (O.U.G. nr. 75/2008, O.U.G. nr. 71/2009, O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010, O.U.G. nr. 113/2010, L. nr. 196/2011, L. nr. 228/2011, L. nr. 229/2011 și L. nr. 230/2011 publicată în Monitorul Oficial nr. 864/08.12.2011 și intrată în vigoare pe 11.12.2011, HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.).

Pentru aceste considerente, Curtea, în temeiul art. 519 și urm. din Cod procedură civilă 2010 republicat va sesiza Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunilor de drept mai sus-arătate.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

DISPUNE

În temeiul art. 519 și urm. din Cod procedură civilă 2010 republicat sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarelor chestiuni de drept :

1. Art. 12 din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 523 Cod civil 1864 și art. 525 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că în cazul dobânzilor moratorii, termenul de prescripție de 3 ani se calculează în raport cu fiecare zi de întârziere, în fiecare zi născându-se o creanță distinctă supusă unei prescripții liberatorii de 3 ani, urmând să existe tot atâtea prescripții câte zile vor curge și dobânzile?

2. Art. 1 alin. 2 din Decr. 167/1958 raportat la art. 16 din Decr. 167/1958 și la principiul de drept *accessorium sequitur principale* trebuie interpretat și aplicat în sensul că odată cu întreruperea prescripției dreptului la acțiune de a pretinde debitul principal se întrerupe și prescripția dreptului la acțiune pentru dobânzi?

3. Art. 16 alin. 1 lit. a din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că recunoașterea dreptului de către cel în favoarea căruia curge prescripția poate fi atât expresă, cât și tacită (implicită), putând rezulta din orice act sau din orice fapt care conține sau presupune mărturisirea existenței dreptului altuia?

4. Faptul că nici prin O.U.G. nr. 75/2008 sau O.U.G. nr. 71/2009, cu modificările și completările ulterioare realizate prin O.U.G. nr. 18/2010, O.U.G. nr. 45/2010 și L. nr. 230/2011, și nici prin hotărârile de guvern emise în executarea acestei ordonanțe de urgență (HG 422/2010, HG 257/2012, HG 598/2012, HG 954/20102, HG 1169/2012, HG 149/2013, HG 355/2013, HG 697/2013, HG 977/2013, HG 248/2014, HG 551/2014 etc.) statul român, prin guvernul său, nu a negat în mod expres dreptul creditorilor la încasarea daunelor moratorii, poate fi prezumat ca o recunoaștere tacită a dreptului la acțiune pentru dobânzi moratorii? În cazul în care răspunsul este afirmativ, recunoașterea tacită a dreptului la plata daunelor moratorii realizată prin emiterea actelor normative mai sus-menționate poate fi valorizată de instanță ca **renunțare tacită** a debitorilor la beneficiul prescripției dreptului material la acțiune?

5. Art. 1838 și 1839 Cod civil 1864 trebuie interpretat și aplicat în sensul că **renunțarea**, fie ea expresă sau tacită, la prescripția extinctivă are ca efect pierderea **pentru totdeauna** de către renunțător a dreptului sau facultății de a opune prescripția în contra reclamației judiciare sau extrajudiciare a titularului dreptului la acțiune?

6. Art. 16 alin. 1 lit. a din Decretul nr. 167/1958 raportat la art. 17 alin. (1) și (2) din Decretul nr. 167/1958 trebuie interpretat și aplicat în sensul că noua prescripție care începe să curgă după întreruperea prin efectul **recunoașterii** este de aceeași natură cu cea înlăturată, adică prescripția dreptului material la acțiune stricto sensu, iar nu a dreptului de a cere executarea silită,

chiar dacă recunoașterea datoriei este făcută în cursul termenului de prescripție al dreptului de a cere executarea silită?

7. Dispozițiile art. 1079 alin.2 pct.3 Cod civil 1864 și/sau ale art. 1.523 alin.2 lit.a Cod civil 2009 își găsesc aplicabilitate și în materia drepturilor salariale, în sensul că **angajatorul** este de drept în întârziere de la momentul scadenței dreptului de creanță care constă în dreptul salarial neacordat ?

8. Art. 8 din Decretul nr. 167/1958 poate fi interpretat și/sau aplicat în sensul că în cazul unei fapte ilicite care are caracter **continuu** (prejudiciul produs de ea se permanentizează fără discontinuitate în timp), dreptul material la acțiune începe să curgă de la data încetării acțiunii sau inacțiunii ilicite, chiar dacă păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască, atât paguba cât și pe cel care răspunde de ea de la momentul inițial al săvârșirii faptei ilicite?

În temeiul art. 520 alin.2 Cod procedură civilă 2010 republicat **suspendă** soluționarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție .

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi, 04.05.2015.

PREȘEDINTE,

D.O.P.N.

pt JUDECĂTOR,

A.M.B.

aflată în C.O.

PREȘEDINTE COMPLET,

GREFIER,

M.D.

red.înch.P.N.D.O./09.07.

tehnoled.M.Dinu/8 ex./09.07.